

anledning af återremissen kunna af Utskottet vidtagas; hvilket Utskottet skolat för Andra Kammaren anmäla.

Stockholm den 18 Mars 1867.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1867, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om förliknings-komitéers inrättande i hvarje kommun.

Frågan om förliknings-domstolars inrättande har vid flera föregående riksdagar varit föremål för pröfning, och meningarne om fördelarne och olägenheterna af sådana inrättningar böra hafva hunnit att stadga sig, helst som redan Lag-komitéen vid afgifvandet af sitt förslag till Rättegångs-balk hade upptagit ämnet till öfverläggning samt i motiven till samma förslag derom yttrat sig afstyrkande, och sedermera Lag-Beredningen, under erkännande af vigten af de utaf komitéen anförda motiver, likväl, i anseende till den benägenhet för saken, som flerstädes visat sig, utan att bestämdt föreslå inrättandet af formliga förliknings-komitéer, framlagt förslag till bestämmelser i afsigt att befordra bildandet af anstalter, verkande i samma riktning som dessa. I sådant hänseende hade Beredningen, i 31 Kap. af dess förslag till rättegångsordning i tvistemål, intagit några stadganden, af innehåll hufvudsakligen att socken eller stad skulle ega välja goda män, en eller flera, att gå parter tillhanda med be-medling af förlikningar, då de derom anlitades: att om part, efter det i saken

vore stämndt, men innan den för Rätta kommit ville söka förlikning, han borde låta kalla sin vederpart sig till mötes hos bemälda goda män: att dock ingen skulle på sådan kallelse — den der utfärdades af en utaf goda männen — vara skyldig att göra längre resa än tre mil: samt att påföljden för underlåtenhet att vid mötet sig inställa vore den, att man förlorade rättigheten till ersättning för rättegångskostnad i första instansen.

Nu har i en inom Andra Kammaren af Herr *A. W. Wigardt* väckt motion (N:o 40), som till Lag-Utskottets behandling öfverlemnats, det förslag blifvit framställt, att Riksdagen måtte "för sin del besluta att till Kongl. Maj:t aflåta en underdånig skrifvelse derom, att i hvarje kommun förliknings-komitée måtte inrättas, och att civilmål vid domstolarna först då finge förekomma, sedan deras behandling vid sådana komitéeer fruktlöst aflupit."

Motionären har således gått vida längre än Lag-Beredningen, enligt hvars mening det skulle få ankomma på en part själf, huruvida han ville söka förlikningsmännens bemedling eller icke; och motionärens förslag innebär i själfva verket skapandet af en ny instans, enligt Utskottets omdöme ledande till alla de olägenheter ett större antal sådana medför, men icke egande motsvarande fördelar. I andra länder, der enligt regeln alla tvister utföras genom advokater, torde dylika förlikningsdomstolar hafva medfört det gagn, man dermed åsyftat. I vårt land åter, der, enligt bruk ej mindre än enligt andan i gällande rättegångsordning, parterne merendels själfve utföra sin talan inför Rätta och således personligen mötas derstädes, gifves, utan att förut tvinga dem till ett möte annorstädes, det lämpligaste tillfälle att dem emellan åvägabringa förlikning under bemedling af personer, som, med tillräcklig insigt att kunna bedöma själfva rättsfrågan, och skyldighet att noga undersöka de faktiska omständigheterna, ingifva förtroende, att ej någondera partens verkliga rätt åsidosättes. Vår nu gällande lag har också, i 20 Kap. Rättegångs-balken, ålagt domaren att söka förmå parterna till förlikning och åt denne ansvarige embetsman lemnat tillsyn dels derå, att icke tredje mans rätt genom förlikningen förnärmas, dels derå, att förlikningen ingås på ett sätt, som icke lemnar rum för tvekan om begge parternes frivilliga samtycke till föreningen, eller om hvad som blifvit samtyckt eller icke. Då sålunda är åt domaren anförtrordt att, så långt det efter hans urskiljning är med billighet förenligt, öfvertala en part att ingå på de villkor, motparten kan erbjuda, synes det allmänna, i hvars intresse det icke kan ligga att på bekostnad af rättvisan förmå en part att afstå från fullföljandet af sin talan, vare sig såsom kärande eller svarande, hafva uti nu gällande bestämmelser bättre garanti, att den foglige partens fördel icke åsidosättes och den trätolystne icke uppmuntras, än om, utan afseende derå, huruvida i en kommun fullt lämpliga förlikningsmän finnas eller icke, det öfverallt vore regel, att en tvist måste underställas kommunens förliknings-komitée, hvars

uppgift mången gång måhända blefve att, utan hänsyn till lagskipningens högsta ändamål, att göra lag och rätt gällande medborgare emellan, kunna uppvisa en hög siffra å antalet förlikta mål, der det gällt mera att *öfvertala* än att *öfvertyga*.

Det är på dessa skäl samt med hänvisande till hvad i ämnet vid flera föregående tillfällen, och sednast af nästlidne Riksdags Lag-Utskott, blifvit yttradt, Utskottet anser sig böra

afstyrka bifall till ifrågavarande motion.

Stockholm den 19 Februari 1867.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 57.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1867, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändrad lydelse af vittneseden.

Det formulär för vittneseden, som i 17 Kap. 16 § Rättegångs-balken är fastställt, lyder sålunda: "Jag N. N. lofvar och svär, vid Gud och hans heliga Evangelium, att jag i denna sak skall vittna och gifva tillkänna allt, hvad mig frågadt varder, och jag vet händt och sannt vara, så att jag, hvarken för vänskap, skyldskap, svågerskap, gåfvor och skänker, räddhåga, hat eller afund, nytta eller skada, eller hvad det vara må, skall något dölja och förtiga, som till sakens och sanningens upplysning lända kan; utan allt det mig derom ver-
terligt